

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային
կազմակերպություն փակ բաժնետիրական
ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2024թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	11

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street
Yerevan 0015
Republic of Armenia

T +374 10 50 09 64/61

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
Երևանի Պլազա բիզնես
կենտրոն
ՀՀ, ք. Երևան 0015
Գրիգոր Լուսավորչի 9

Հեռ.՝ +374 10 50 09 64/61

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը
և խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ
ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի
մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և
դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական
հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման էական
քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի
դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու
դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների
միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան:
Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր
եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի
համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային
ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնադրի»
(ՀԷՄՍ կանոնադրի) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական
հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք
էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ նշված պահանջների և ՀԷՄՍ կանոնադրի համաձայն:
Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր
կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների
պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ
ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումների
գերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՆ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

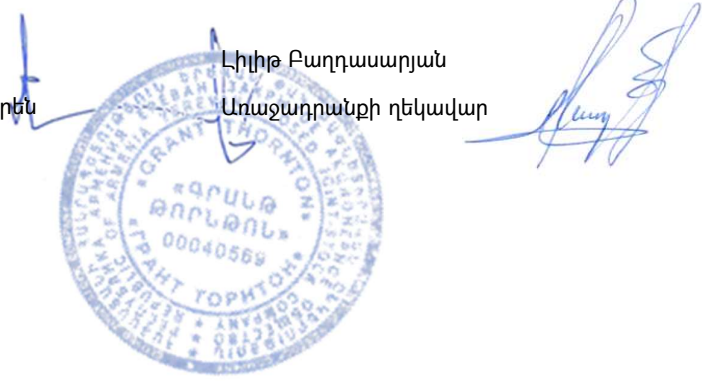
ԱՄՆ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Հասկողորշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն

Լիլիթ Բաղդասարյան
Առաջադրանքի ղեկավար

9 հունիսի, 2025թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսարդրույքի մեթոդով	5	2,701,694	2,255,326
Տոկոսային ծախս	5	(649,206)	(568,516)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		2,052,488	1,686,810
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս	6	(29,495)	(29,613)
Այլ գործառնական եկամուտներ	7	38,614	15,070
Այլ գործառնական ծախսեր	8	(57,629)	(56,358)
Գործառնական եկամուտ		2,003,978	1,615,909
Պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	9	208,318	260,985
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(967,746)	(961,740)
Այլ վարչական ծախսեր	11	(361,258)	(346,663)
Շահույթ մինչև հարկումը		883,292	568,491
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(167,877)	(109,764)
Տարվա շահույթ		715,415	458,727
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		715,415	458,727

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
	Ծանոթ.		
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	13	40,167	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	15,644,244	15,393,372
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	312,389	295,805
Նետաձգված հարկային ակտիվ	12	25,691	31,388
Այլ ակտիվներ	16	177,909	127,145
Ընդամենը՝ ակտիվներ		16,200,400	16,138,340
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	17	7,716,993	8,389,974
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություն		112,588	78,401
Այլ պարտավորություններ	18	302,649	317,210
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		8,132,230	8,785,585
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	19	5,000,000	5,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		193,044	193,044
Գլխավոր պահուստ		253,753	253,753
Զբաղիված շահույթ		2,621,373	1,905,958
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		8,068,170	7,352,755
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		16,200,400	16,138,340

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2025թ. մայիսի 27-ին:

Ալեքսանդր Տերյան
Գործադիր տնօրեն

Ալեքսանդր Սահակյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պատրաստվել է համաձայն այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 1-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	1,905,958	7,352,755
Տարվա շահույթ	-	-	-	715,415	715,415
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	715,415	715,415
Հաշվեկշիռը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	2,621,373	8,068,170
Հաշվեկշիռը 2023թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	201,471	1,499,513	6,894,028
Տարվա շահույթ	-	-	-	458,727	458,727
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	458,727	458,727
Հատկացում պահուստին	-	-	52,282	(52,282)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	52,282	(52,282)	-
Հաշվեկշիռը 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	1,905,958	7,352,755

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ.	2023թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	2,688,992	2,253,554
Վճարված տոկոսներ	(654,332)	(543,961)
Զուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	404	2,378
Զուտ այլ վճարված ծախսեր	(19,015)	(41,288)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(1,175,878)	(1,153,198)
(Ավելացում) նվազում գործառնական ակտիվներում		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,025,401
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(91,907)	(1,419,609)
Այլ ակտիվներ	(48,843)	(4,950)
Ավելացում (նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Այլ պարտավորություններ	(41,784)	866
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության ստացված առանց շահութահարկի	657,637	119,193
Վճարված շահութահարկ	(127,993)	(54,300)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	529,644	64,893
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(78,806)	(37,591)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(78,806)	(37,591)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ.	2023թ.
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	12,361,125	2,383,438
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(12,991,878)	(2,261,551)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(94,491)	(93,406)
Ֆինանսավորման (գործունեության համար օգտագործված) գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	(725,244)	28,481
Դրամական միջոցների զուտ աճ (նվազում)	(274,406)	55,783
Դրամական միջոցներ տարվա սկզբի դրությամբ	290,630	224,383
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	23,943	10,464
Դրամական միջոցներ տարվա վերջի դրությամբ (Ծանոթագրություն 13)	40,167	290,630

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (արտահայտված
հազար հայկական (<<) դրամով)

1 Գործառնությունների բնույթը

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի վարկերի տրամադրումն է անհատների և անհատ ձեռնարկատերերին սպառողական և բիզնես նպատակների համար Հայաստանի Հանրապետությունում (<<):

2 Ընդհանուր տեղեկատվություն, ՖՀՄՄ-ներին համապատասխանության հավաստում և անընդհատության ենթադրություն

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամ»-ի կողմից իր Հոգաբարձուների խորհրդի 2010թ. մարտի 22-ի որոշմամբ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կազմակերպարավական կարգավիճակով: Ընկերությունը գրանցվել է 2010թ. ապրիլի 27-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 31 գրանցման համարով: Հիմնադրի Հոգաբարձուների խորհրդի 2012թ. հունվարի 30-ի որոշմամբ Ընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը և մեկ մասնաճյուղ գտնվում են Երևանում, իսկ 16 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կալենցի փող. 11:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների թիվը կազմում էր 198 (2023թ.-ին՝ 205)

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՄԻ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական հաշվետվությունների մեկնաբանությունների միջազգային կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքներով, քանի որ ղեկավարությունը կարծում է, որ Ընկերությունն ունի համապատասխան ռեսուրսներ տեսանելի ապագայում անընդհատ գործունեություն իրականացնելու համար: Այս գնահատումը կատարելիս ղեկավարությունը հաշվի է առել տեղեկատվության լայն շրջանակ, ներառյալ շահութաբերության կանխատեսումը, ֆինանսավորման կարիքները: Գնահատումը ներառում է նաև ողջամտորեն հնարավոր անկումային տնտեսական սցենարների և դրանց հնարավոր ազդեցությունների դիտարկումը Ընկերության շահութաբերության, կապիտալի և իրացվելիության վրա:

Գործարար միջավայր

Հայաստանի գործարար միջավայրը բախվում է մարտահրավերների՝ կապված աշխարհաքաղաքական լարվածության, մասնավորապես՝ Արբեջանի կողմից շարունակվող ագրեսիայի և տարածաշրջանային անկայունության հետ: Ուկրաինայի պատերազմն էլ ավելի է բարդացրել իրավիճակը՝ առաջացնելով առևտրի խափանումներ, Ռուսաստանի դեմ պատժամիջոցներ և համաշխարհային գնաճ: Հայաստանի կախվածությունը Ռուսաստանից թույլացել է՝ ազդելով առևտրի, դրամական փոխանցումների և անվտանգության երաշխիքների վրա՝ դրդելով Հայաստանին դիվերսիֆիկացնել իր տնտեսական հարաբերությունները, թեև դա էլ իր ռիսկերն է պարունակում:

Հայկական դրամը սպասվածից ավելի ուժեղ գտնվեց՝ զսպելով գնաճը, բայց դժվարություններ ստեղծելով արտահանողների և արտարժույթային պարտավորություններ ունեցող ձեռնարկությունների համար: Համաշխարհային գնաճը և էներգայի աճող գները ճնշում են գործադրում Հայաստանի տնտեսության վրա՝ հատկապես ներմուծումից կախվածության պատճառով:

Չնայած այս մարտահրավերներին՝ ձեռնարկությունները դիվերսիֆիկացնում են մատակարարման շղթաները և ուսումնասիրում նոր շուկաներ, իսկ կառավարության բարեփոխումների ջանքերը

երկարաժամկետ կայունության ուղի են ապահովում: Այնուամենայնիվ, Հայաստանի հաջողությունը կախված կլինի իր ձեռնարկատիրության՝ այդ ռիսկերը արդյունավետորեն նավարկելու կարողությունից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ընկերության ղեկավարությունը շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա կարող են տարբերվել Ընկերության ղեկավարության ներկա սպասումներից:

2.1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ձևը

Ընկերությունը ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը ըստ իրացվելիության՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվության համապատասխան հողվածային տողի ակտիվների/պարտավորությունների մեծ մասը ստանալու/մարելու Ընկերության մտադրության և ակնկալվող կարողության վրա: Հաշվետու ամսաթվից (ընթացիկ) հետո 12 ամսվա և հաշվետու ամսաթվից (ոչ ընթացիկ) հետո ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում ակտիվների/պարտավորությունների ստացման կամ մարման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ում:

3 Նոր և վերանայված ստանդարտներ կամ մեկնաբանություններ

3.1 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ընդունված նոր ստանդարտներ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2024թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՍԽ) և <<ՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2024թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (<<ՄՍ 1 փոփոխություններ),
- «Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հեղադարձ վարձակալությամբ գործարքներում» (<<ՄՍ 16 փոփոխություններ),
- «Մատակարարման շղթայի ֆինանսավորման մեխանիզմներ» (<<ՄՍ 7 և <<ՄՍ 7 փոփոխություններ),
- «Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» (<<ՄՍ 1 փոփոխություններ)

3.2 Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում՝ սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից և ներկայացված են ստորև.

- «Փոխանակելիության բացակայություն» (<<ՄՍ 21 փոփոխություն)
- <<ՄՍ 19 «Դուստր ձեռնարկություններ առանց հանրային հաշվետվողականության բացահայտումներ»
- «Ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ» (<<ՄՍ 9 և <<ՄՍ 7 փոփոխություններ)
- <<ՄՍ 18 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում»

Ղեկավարության կանխատեսմամբ՝ բացառությամբ ստորև նշված ստանդարտների, որոնք գտնվում են գնահատման գործընթացում, այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)

2024թ. մայիսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (<<ՄՍԻՄ) հրապարակել է փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման վերաբերյալ, որոնք փոփոխել են ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 7-ը:

Պահանջները ուժի մեջ են մտնելու 2026թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման հնարավորությամբ և վերաբերում են՝

- էլեկտրոնային վճարումների համակարգի միջոցով ֆինանսական պարտավորությունների մարմանը և
- ֆինանսական ակտիվների՝ ներառյալ կայուն զարգացման հետ կապված ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրերի գնահատմանը:

Ընկերությունը գտնվում է նոր փոփոխությունների ազդեցության գնահատման գործընթացում:

ՖՀՄՍ 18 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում»

ՖՀՄՍ 18-ը փոխարինում է <<ՄՍ 1-ին՝ «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և ուժի մեջ է մտնում 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններից հետո: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է հետևյալ հիմնական նոր պահանջները.

Ընկերությունները պետք է դասակարգեն բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում հինգ՝ մասնավորապես՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, դադարեցված գործառնությունների և շահութահարկի կատեգորիաներով: Ընկերությունները պետք է ներկայացնեն նաև գործառնական շահույթի նոր ենթագումար: Ընկերությունների զուտ շահույթը չի փոխվի:

Ղեկավարության կողմից որոշված կատարողականի ցուցանիշները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններին կից առանձին ծանոթագրությունում:

Տրամադրում է ընդլայնված ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վերաբերյալ:

Բացի այդ, բոլոր կազմակերպությունները անուղղակի մեթոդով գործառնական դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնելիս պետք է օգտագործեն գործառնական շահույթի ենթագումարը՝ որպես դրամական միջոցների հոսքերի հաշվետվության ելակետ:

Ընկերությունը շարունակում է գնահատել նոր ստանդարտի ազդեցությունը, մասնավորապես՝ կապված Ընկերության շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունների կառուցվածքի, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունների և Ղեկավարության կողմից որոշված կատարողականի ցուցանիշներ համար պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումների հետ: Ընկերությունը նաև գնահատում է ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վրա ազդեցությունը, ներառյալ որպես «այլ» դասակարգված հոդվածների մասով:

4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Պատրաստման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվեգրման սկզբունքով և սկզբնական արժեքի մեթոդով: Ֆինանսական գործիքները ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով, ինչպես նաև իրական արժեքով:

4.2 Կլիմային առնչվող հարցեր

Ընկերությունը և նրա հաճախորդները ապագայում կարող են բախվել կլիմայի հետ կապված զգալի ռիսկերի: Այս ռիսկերը ներառում են ֆինանսական կորստի սպառնալիքը և անբարենպաստ ոչ ֆինանսական ազդեցությունները, որոնք ներառում են կլիմայի փոփոխության քաղաքական, տնտեսական և բնապահպանական արձագանքները: Կլիմայական ռիսկերի հիմնական աղբյուրները սահմանվել են որպես ֆիզիկական և անցումային ռիսկեր:

Ֆիզիկական ռիսկերն առաջանում են եղանակային կտրուկ իրադարձությունների հետևանքով, ինչպիսիք են փոթորիկները, ջրհեղեղները և անտառային հրդեհները, ինչպես նաև կլիմայական պայմանների երկարաժամկետ փոփոխությունները, ինչպիսիք են կայուն բարձր ջերմաստիճանը, ջերմային ալիքները և երաշտը:

Անցումային ռիսկերը կարող են առաջանալ գրոյական արտանետումներով տնտեսության անցնելու հետևանքով, ինչպիսիք են օրենքների և կանոնակարգերի փոփոխությունները, դատավարությունները, որոնք կապված են չեզոքացման կամ հարմարվելու ձախողման հետ, և որոշակի ապրանքների, արտադրանքների և ծառայությունների առաջարկի և պահանջարկի փոփոխությունների հետևանքով՝ կապված սպառողների վարքագծի և ներդրողների պահանջարկի փոփոխության հետ:

Այս ռիսկերը ստանում են աճող կարգավորիչ, քաղաքական և հասարակական վերահսկողություն ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ միջազգային մակարդակով: Թեև որոշ ֆիզիկական ռիսկեր կարող են կանխատեսելի լինել, կան զգալի անորոշություններ դրանց դրսևորման չափի և ժամանակի վերաբերյալ: Անցումային ռիսկերի առումով անորոշությունը պահպանվում է առաջիկա կարգավորող և քաղաքական փոփոխությունների, սպառողների պահանջարկի և մատակարարման շղթաների փոփոխությունների հետ կապված:

4.3 Արտարժույթ

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (<< դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել կիրառելի է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: << դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը և ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ (վնաս)» հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ (վնաս)» հոդվածի «արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ (վնաս)» տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
<< դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	396.56	404.79
<< դրամ/1 Եվրո	413.89	447.90

4.4 Եկամտի և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Ընկերությունը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի

զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային դիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (զ)-ում:

Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին:

4.5 Ծախսեր

Ծախսերի գծով հաշվետու տարվա ծախսերը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ծախսերը ճանաչվում է ծախսերի կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի ինստիտուցիոնալ ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

ա) Ճանաչում և սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Ընկերության՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

բ) Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և

ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է՝

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Ընկերության ղեկավարությանը,
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Ընկերությունը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Ընկերությունը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Ընկերությունը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Ընկերության պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզերսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Ընկերությունը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով:

գ) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տե՛ս նաև Ծանոթագրություն 4.6 (դ) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Ընկերության կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատուցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

դ) Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս նաև Ծանոթագրություն 4.6 (գ), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Ընկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (գ), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

ե) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Ընկերության առևտրային գործունեության ընթացքում:

զ) Արժեզրկում

Ընկերությունը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») ամորտիզացված արժեքով չհափվող ֆինանսական գործիքների նկատմամբ:

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Ընկերությունը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Ընկերությունը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Ընկերությունը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:

- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Ընկերությունը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Ընկերությունը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի գեղջված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ Ծանոթագրություն 4.6 (գ)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ գեղջվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային

առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխառության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
  - Փոխառության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Ընկերությունը գնահատում է փոխառության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
  - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Ընկերությունը չի կարող նույնականացնել փոխառության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Ընկերությունը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական

դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Ընկերության պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.6.1 Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են կանխիկ դրամից և բանկերում հաշիվներից:

Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6.2 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հաճախորդներին տրված վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Ընկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Ընկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Ընկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Ընկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնք իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանք հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.8 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-7	100-14.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20.0
Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	2-10	50.0-10.0
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20.0

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մշակմանը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.9 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարիների ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Ընկերությունը անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ չունի:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.10 Բռնագանձված ակտիվներ

Ընկերության քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Ընկերության քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.11 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվի հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի

համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

4.12 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են << կենտրոնական բանկի, << բանկերի, միջազգային և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը և փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Փոխատվության հանձնառություններ

Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՄ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.14 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալը՝ Ընկերության բաժնետիրոջ կողմից տրամադրված շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառության սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և անվանական արժեքի տարբերությունն է:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

4.15 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ղեկավարության կատարած նշանակալի դատողություններ և գնահատման անորոշություն

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի

դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

4.13.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված կարևոր դատողություններ

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված դատողությունները, որոնք ամենաէական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Ընկերությունը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակում ակտիվները պահվում են, ինչպես նաև գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6(բ)):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Ընկերությունը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

4.13.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է ձեռք բերվել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս Ծանոթագրություն 22):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը նմանատիպ ակտիվների օգտագործման փորձի հիման վրա դատողության արդյունք է: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող

օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման օպցիոններ

Երբ Ընկերությունն ունի վարձակալության երկարաձգման օպցիոն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման օպցիոնը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ Ծանոթագրություն 21):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տես՝ Ծանոթագրություն 25.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես՝ Ծանոթագրություն 4.6(գ)):

Հարկային օրենսդրություն

<< հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ Ծանոթագրություն 20:

5 Զուտ տոկոսային եկամուտ և ծախս

	2024թ.	2023թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Դրամական միջոցներ	1,809	27,553
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,699,885	2,227,773
Ընդամենը արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	2,701,694	2,255,326
Վարկեր և փոխառություններ	633,788	557,334
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	15,418	11,182
Ընդամենը տոկոսային ծախս	649,206	568,516
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	2,052,488	1,686,810

6 Արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս

	2024թ.	2023թ.
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ օգուտ	404	2,378
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս	(29,899)	(31,991)
Ընդամենը արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս	(29,495)	(29,613)

7 Այլ գործառնական եկամուտներ

	2024թ.	2023թ.
Եկամուտներ տեղեկանքների տրամադրումից	10,939	11,028
Եկամուտներ ապահովագրական ծառայություններից	2,453	2,137
Միջնորդավճարներ արտարժույթային գործարքներից	24,620	-
Այլ եկամուտներ	602	1,905
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	38,614	15,070

8 Այլ գործառնական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով ծախսեր	10,361	5,396
Վարկային գործառնությունների սպասարկման ծախսեր	45,724	50,262
Այլ գործառնական ծախս	1,544	700
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	57,629	56,358

9 Պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում

	2024թ.				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	(9,124)	19,675	(216,895)	(206,344)
Այլ ակտիվներ	16	(1,974)	-	-	(1,974)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս (ծախսի հակադարձում)		(11,098)	19,675	(216,895)	(208,318)

	2023թ.				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ		(1,563)	-	-	(1,563)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	14,001	52,040	(324,346)	(258,305)
Այլ ակտիվներ	16	(1,117)	-	-	(1,117)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս (ծախսի հակադարձում)		11,321	52,040	(324,346)	(260,985)

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ, ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	943,633	935,674
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	24,113	26,066
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	967,746	961,740

11 Այլ վարչական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	135,697	130,905
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	49,720	45,200
Անվտանգության գծով ծախսեր	36,889	36,436
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	30,280	30,949
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	25,645	24,841
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	18,000	20,600
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	11,728	12,746
Գործուղման ծախսեր	9,669	5,761
Դատական ծախսեր	9,228	9,627
Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի գծով ծախսեր	9,498	8,857
Գովազդի ծախսեր	6,048	8,243
Տրանսպորտային ծախսեր	4,425	3,858
Բարեգործական ծախսեր	3,304	1,874
Փոքրածեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	1,333	1,440
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	2,703	-
Այլ ծախսեր	7,091	5,326
Ընդամենը այլ ծախսեր	361,258	346,663

12 Շահութահարկի գծով ծախս

	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	160,954	98,831
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	1,226	-
Հետաձգված հարկ	5,697	10,933
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	167,877	109,764

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%): << հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (արտահայտված հազար հայկական (<<) դրամով)

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

	2024թ.	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2023թ.	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	883,292	-	568,491	-
Շահութահարկ	158,993	18	102,328	18
Չնվազեցվող ծախսեր	1,047	-	1,017	-
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	5,382	1	5,758	1
Հաշմանդամ աշխատակիցների գծով արտոնություն	(937)	-	(1,208)	-
Վարկերի զիջում	2,166	-	1,869	-
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	1,226	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	167,877	19	109,764	19

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ՝

	2024թ.				
	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Չուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտա- վորություն
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10,795	(6,206)	4,589	4,589	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(23,825)	1,179	(22,646)	-	(22,646)
Այլ ակտիվներ	(623)	431	(192)	-	(192)
Վարկեր և փոխառություններ	(1,117)	1,498	381	381	-
Այլ պարտավորություններ	21,045	697	21,742	21,742	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	25,113	(3,296)	21,817	21,817	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ (պարտավորություն)	31,388	(5,697)	25,691	48,529	(22,838)

	2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2023թ.		
			Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտա- վորություն
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,587)	1,587	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	23,497	(12,702)	10,795	10,795	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(14,959)	(8,866)	(23,825)	-	(23,825)
Այլ ակտիվներ	(334)	(289)	(623)	-	(623)
Վարկեր և փոխառություններ	(891)	(226)	(1,117)	-	(1,117)
Այլ պարտավորություններ	17,887	3,158	21,045	21,045	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18,708	6,405	25,113	25,113	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ (պարտավորություն)	42,321	(10,933)	31,388	56,953	(25,565)

13 Դրամական միջոցներ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,075	11,310
Բանկային հաշիվներ	36,092	279,320
Ընդամենը դրամական միջոցներ	40,167	290,630

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել բանկային հաշիվներ (ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկային հաշիվների ֆինանսական հոսքերը հանդիսանում են այլ բանկերից ստացված վարկերի ապահովություն (2023թ.-ին՝ առկա չեն) (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները մոտ են գրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն բացահայտվում:

14 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Անկապվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,432,306	(123,380)	4,308,926	4,801,735	(183,745)	4,617,990
Բիզնես վարկեր	1,397,659	(86,569)	1,311,090	1,949,710	(48,498)	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր	5,142,454	(63,265)	5,079,189	5,033,930	(35,555)	4,998,375
Սպառողական վարկեր	3,071,697	(185,758)	2,885,939	2,742,312	(171,188)	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	2,117,267	(58,167)	2,059,100	1,347,031	(42,360)	1,304,671
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	16,161,383	(517,139)	15,644,244	15,874,718	(481,346)	15,393,372

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել այնպիսի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	3,054,250	17,240	7,920	3,079,410
Մարված ակտիվներ	(3,304,841)	(62,712)	(349,206)	(3,716,759)
- փոխանցում Փուլ 1	1,931	(1,931)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(49,232)	49,643	(411)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(48,613)	(5,627)	54,240	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	13,089	8,326	(14,047)	7,368
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	260,552	260,552
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,301,706	77,965	52,635	4,432,306

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,905,711	43,017	982	1,949,710
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	677,039	400	1,970	679,409
Մարված ակտիվներ	(1,193,094)	(20,061)	(23,250)	(1,236,405)
- փոխանցում Փուլ 1	1,221	(1,221)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(7,135)	7,135	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(112,019)	(256)	112,275	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	23,133	667	4,044	27,844
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(22,899)	(22,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,294,856	29,681	73,122	1,397,659

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	744,100	-	-	744,100
Մարված ակտիվներ	(633,504)	(6,052)	(3,847)	(643,403)
- փոխանցում Փուլ 2	(8,433)	8,433	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(31,651)	-	31,651	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	17,379	19	790	18,188
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(10,361)	(10,361)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,049,081	70,911	22,462	5,142,454

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,458,920	29,100	17,600	2,505,620
Մարված ակտիվներ	(2,055,112)	(77,140)	(43,127)	(2,175,379)
- փոխանցում Փուլ 1	19,753	(19,076)	(677)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(67,606)	69,145	(1,539)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(69,469)	(18,461)	87,930	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	27,774	6,245	(18,996)	15,023
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(15,879)	(15,879)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,890,293	98,048	83,356	3,071,697

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,200,535	4,000	3,200	1,207,735
Մարված ակտիվներ	(430,500)	(10,374)	(43,042)	(483,916)
- փոխանցում Փուլ 1	2,974	(2,974)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(8,281)	8,281	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,921)	-	1,921	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	5,305	1,810	8,578	15,693
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	30,724	30,724
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,099,366	15,156	2,745	2,117,267

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,087,238	10,860	900	2,098,998
Մարված ակտիվներ	(2,984,663)	(37,225)	(200,997)	(3,222,885)
- փոխանցում Փուլ 1	10,707	(10,365)	(342)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(58,131)	59,839	(1,708)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(80,802)	(28,016)	108,818	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	191,164	(16,231)	(23,323)	151,610
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	772,264	1,450	-	773,714
Մարված ակտիվներ	(497,572)	(21,453)	(7,638)	(526,663)
- փոխանցում Փուլ 1	4,883	-	(4,883)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(17,026)	17,026	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,857)	(239)	2,096	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	44,840	231	(30,363)	14,708
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,905,711	43,017	982	1,949,710

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,315,841	-	-	1,315,841
Մարված ակտիվներ	(564,141)	(4,480)	(1,269)	(569,890)
- փոխանցում Փուլ 1	9,945	(9,945)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(5,774)	5,774	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	14,144	2,999	8,109	25,252
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,115,904	51,980	14,860	2,182,744
Մարված ակտիվներ	(1,358,317)	(37,366)	(40,610)	(1,436,293)
- փոխանցում Փուլ 1	9,906	(6,498)	(3,408)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(57,160)	57,160	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(49,135)	(21,906)	71,041	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	103,165	(20,184)	(83,615)	(634)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	630,620	23,448	11,367	665,435
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,010,285	4,000	-	1,014,285
Մարված ակտիվներ	(360,060)	(8,651)	(17,271)	(385,982)
- փոխանցում Փուլ 1	3,136	(3,136)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(4,368)	5,239	(871)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,099)	(822)	1,921	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	52,740	(5,665)	(57,728)	(10,653)
Ջուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	72,110	30,219	81,416	183,745
- փոխանցում Փուլ 1	779	(779)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(899)	1,135	(236)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,575)	(2,853)	4,428	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(44,418)	(3,049)	(311,733)	(359,200)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	28,951	5,807	3,525	38,283
Ջուտ վերականգնում	-	-	260,552	260,552
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,948	30,480	37,952	123,380

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	32,940	14,854	704	48,498
- փոխանցում Փուլ 1	429	(429)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(117)	117	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,046)	(1,144)	2,190	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(18,378)	(2,720)	70,008	48,910
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	11,169	-	891	12,060
Զուտ դուրսգրում	-	-	(22,899)	(22,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,997	10,678	50,894	86,569

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,857	25,879	2,819	35,555
- փոխանցում Փուլ 2	(12)	12	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(26)	-	26	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,362	8,442	26,346	37,150
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	921	-	-	921
Զուտ դուրսգրում	-	-	(10,361)	(10,361)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,102	34,333	18,830	63,265

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	73,269	51,026	46,893	171,188
- փոխանցում Փուլ 1	10,542	(9,997)	(545)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(2,181)	3,302	(1,121)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,269)	(9,607)	13,876	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(45,266)	(3,076)	8,730	(39,612)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	41,900	12,804	15,357	70,061
Զուտ դուրսգրում	-	-	(15,879)	(15,879)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,995	44,452	67,311	185,758

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	34,962	6,287	1,111	42,360
- փոխանցում Փուլ 1	1,339	(1,339)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(214)	214	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(50)	-	50	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(12,514)	(139)	(30,712)	(43,365)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	26,149	1,606	693	28,448
Զուտ վերականգնում	-	-	30,724	30,724
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	49,672	6,629	1,866	58,167

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	92,880	40,690	51,822	185,392
- փոխանցում Փուլ 1	5,364	(5,152)	(212)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(902)	2,162	(1,260)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,111)	(23,903)	28,014	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(49,174)	12,671	(141,769)	(178,272)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	28,053	3,751	533	32,337
Զուտ վերականգնում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	72,110	30,219	81,416	183,745

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	31,797	16,599	7,376	55,772
- փոխանցում Փուլ 1	3,119	-	(3,119)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(305)	305	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(33)	(239)	272	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(14,088)	(2,240)	(35,604)	(51,932)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	12,450	429	-	12,879
Զուտ վերականգնում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,940	14,854	704	48,498

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	8,346	30,985	3,296	42,627
- փոխանցում Փուլ 1	4,129	(4,129)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(11)	11	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(7,102)	(988)	6,745	(1,345)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	1,494	-	-	1,494
Զուտ վերականգնում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,856	25,879	2,820	35,555

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,840	40,515	51,115	145,470
- փոխանցում Փուլ 1	5,347	(2,949)	(2,398)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,843)	1,843	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(12,905)	(18,850)	31,755	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(17,484)	8,509	(84,967)	(93,942)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	46,314	21,958	12,134	80,406
Զուտ վերականգնում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,269	51,026	46,893	171,188

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	18,321	10,379	9,644	38,344
- փոխանցում Փուլ 1	4,438	(4,438)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(491)	2,156	(1,665)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(844)	(9,760)	10,604	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(10,048)	6,253	(81,418)	(85,213)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	23,586	1,697	-	25,283
Զուտ վերականգնում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,962	6,287	1,111	42,360

Վարկերն ամբողջությամբ տեղաբաշխված են << տարածքում: Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

	2024թ.	2023թ.
Անասնապահություն	2,291,950	2,887,278
Բուսաբուծություն	1,970,885	1,676,161
Այլ գյուղատնտեսություն	169,471	238,296
Սպառողական	3,071,697	2,742,312
Բնակարանային պայմանների բարելավում	2,117,267	1,347,031
Հիփոթեքային	5,142,454	5,033,930
Առևտուր	297,049	665,454
Արդյունաբերություն	808,255	1,073,657
Այլ	292,355	210,599
	16,161,383	15,874,718
Պարտքային կորուստների պահուստ	(517,139)	(481,346)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	15,644,244	15,393,372

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 106,124 հազար << դրամ գումարով թվով 54 վարկերի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 215,184 հազար << դրամ ընդհանուր գումարով թվով 84 վարկերի) պահանջի իրավունքը հանդիսանում է ապահովություն պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների դիմաց (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,724,856 հազար << դրամ (2023թ.՝ 2,831,110 հազար << դրամ) համախառն գումարով հաճախորդներին տրված վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը հանդիսանում է վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ստացված 4,045,590 հազար << դրամ վարկերի ապահովություն (2023թ.՝ 3,472,005 հազար << դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի գնահատված իրական արժեքը բացահայտված է Ծանոթագրություն 22-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 25-ում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է Ծանոթագրություն 21-ում:

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Գրասենյակային գույք և սարքավորում	Ոչ նյութական ակտիվներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		
						Հողեր և շենքեր	Սարքավորումներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	40,691	378,785	110,390	194,071	67,346	611,113	5,894	1,408,290
Ավելացում	-	8,807	870	2,218	25,696	52,132	-	89,723
Վերաչափում	-	-	-	-	-	19,680	-	19,680
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,364)	(5,894)	(68,061)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,691	380,837	111,260	192,491	91,792	632,561	-	1,449,632
Ավելացում	-	4,266	-	250	74,290	-	-	78,806
Վերաչափում	-	-	-	-	-	76,178	-	76,178
Օտարում	(7,536)	-	-	-	-	-	-	(7,536)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,155	385,103	111,260	192,741	166,082	708,739	-	1,597,080
Կուտակված մաշվածություն								
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,643	277,302	95,279	183,933	29,022	484,209	5,444	1,090,832
Տարվա ծախս	4,540	24,996	2,111	3,356	13,481	82,121	300	130,905
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,363)	(5,744)	(67,910)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,183	295,543	97,390	183,491	41,253	515,967	-	1,153,827
Տարվա ծախս	2,770	24,438	2,212	2,951	12,914	90,412	-	135,697
Օտարում	(4,833)	-	-	-	-	-	-	(4,833)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,120	319,981	99,602	186,442	54,167	606,379	-	1,284,691

	Վարձա- կալած հիմնական միջոցների կապիտալ ներդրում- ներ	Համակար- գիչներ և կապի սարքավո- րումներ	Փոխա- դրամիջոց- ներ	Գրասեն- յակային գույք և սարքա- վորում	Ոչ նյութական ակտիվներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		Ընդամենը
						Հողեր և շենքեր	Սարքավո- րումներ	
Հաշվեկշիռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,508	85,294	13,870	9,000	50,539	116,594	-	295,805
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,035	65,122	11,658	6,299	111,915	102,360	-	312,389

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 509,388 հազար << դրամ (2023թ. դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ՝ 497,669 հազար << դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ընկերությունը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունը ներկայացնում է այլ պարտավորություններ հոդվածում (տես Ծանոթագրություն 18):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2024թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ունի 28,500 հազար << դրամ պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով):

16 Այլ ակտիվներ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
<< կառավարությունից ստացվելիք գումարներ սուբսիդավորվող վարկերի գծով	11,931	22,087
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	8,275	17,539
Վճարահաշվարկային համակարգերից ստացվելիք գումարներ	21,906	26,127
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	42,112	65,753

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (արտահայտված հազար հայկական (<<) դրամով)

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Կանխավճարներ	15,739	35,977
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	8,640	7,001
Կանխավճարներ հարկերի գծով	101	275
Բռնագանձված ակտիվներ	106,219	13,219
Արագամաշ առարկաներ	5,098	4,920
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	135,797	61,392
Ընդամենը այլ ակտիվներ	177,909	127,145

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

	2024թ. Փուլ 1	2023թ. Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	29
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,974)	(1,117)
Զուտ վերականգնում	1,974	1,088
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-

Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Անշարժ գույք	106,219	13,219
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	106,219	13,219

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Ընկերության քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Ընկերությունը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

17 Վարկեր և փոխառություններ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Վարկեր << ԿԲ-ից	620,322	1,921,524
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	423,655	1,557,287
Վարկեր և օվերդրաֆտներ << բանկերից	1,696,160	183,947
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	4,045,590	3,472,005
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	931,266	1,255,211
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	7,716,993	8,389,974

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երեք վարկատուներից ստացված վարկեր և փոխառություններ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ-ին՝ հինգ վարկատու): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 5,075,644 հազար << դրամ (2023թ-ին՝ 7,592,264 հազար << դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից ստացված վարկերն ապահովված են բանկային հաշիվների ֆինանսական հոսքերով (տե՛ս Ծանոթագրություն 13):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են 106,124 հազար << դրամ գումարով վարկերի պահանջի իրավունքի գրավով (2023թ.՝ 215,184 հազար << դրամ) (տե՛ս Ծանոթագրություն 14):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերն ապահովված են 3,724,856 հազար << դրամ համախառն գումարով վարկերի պահանջի իրավունքով (2023թ.՝ 2,831,110 հազար << դրամ) (տե՛ս Ծանոթագրություն 14):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ պայմանագրային պարտավորությունների այլ խախտումներ (2023թ.՝ նույնպես):

18 Այլ պարտավորություններ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	121,206	139,519
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	122,644	107,918
Կրեդիտորական պարտքեր	15,681	12,943
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,000
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	259,531	269,380
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	24,503	30,086
Ստացված կանխավճարներ	15,627	15,449
Այլ	2,988	2,295
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	43,118	47,830
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	302,649	317,210

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ընկերությունը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի, մասնաճյուղերի և որոշ սարքավորումների համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրածախ ակտիվների վարձակալությունների (տե՛ս Ծանոթագրություն 11)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս Ծանոթագրություն 15):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

	2024թ.	2023թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	139,519	161,113
Ավելացում	-	52,132
Վերաչափում	76,178	19,680
Տոկոսի կուտակում	15,418	11,182
Վճարումներ	(109,909)	(104,588)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	121,206	139,519

2024թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.5-13.2% (2023թ.՝ 10.5-12.9):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է Ծանոթագրություն 25.3-ում:

19 Սեփական կապիտալ

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 20,000 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 250 հազար << դրամ անվանական արժեքով:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության միակ բաժնետեր է հանդիսանում Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը:

2024թ. դեկտեմբերի 4-ին Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի և «Աժոնս Ֆինոնս» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև կնքվել է Ընկերության բաժնետոմսերի առքուվաճառքի պայմանագիր: 2025թ. հունվարի 23-ին իրականացվել է բաժնետոմսերի վերջնական փոխանցման և «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի գրանցման գործարքները:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն << օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն << օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

20 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ընկերությանը ներկայացվող դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստներ չեն ձևավորվել:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Ընկերությունն ունի շարժական գույքի ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը»: Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների մասին տե՛ս ծանոթագրություն 28-ում:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, փոխառությունները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

	2024թ.		2023թ.	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	41,567	237,593	45,419	244,464
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	40,000	-	7,000
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(3,930)	(19,786)	(3,852)	(13,871)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	37,637	257,807	41,567	237,593
Պարտքային կորուստների պահուստ	(75)	(1,654)	(57)	(1,007)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,562	256,153	41,510	236,586
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	20,720	-	28,979	-
Մաշվածության ծախս	(7,830)	-	(8,259)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	12,890	-	20,720	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	23,978	-	32,968	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	1,590	-	1,794	-
Տարվա ընթացքում վճարում	(9,663)	-	(10,784)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,905	-	23,978	-
Փոքրարժեք վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ				
	1,453	-	1,440	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	3,336	20,426	3,628	19,498
Պարտքային կորուստների գծով (ծախս) ծախսի հակադարձում	(18)	(647)	33	140
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախս	(2,151)	-	(1,794)	-
Անվտանգության գծով ծախսեր	(1,029)	-	(1,179)	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	143,167	138,903
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	143,167	138,903

Ընկերության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 3-ից մինչև 18 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7.5-ից 14% (2023թ.՝ 7.5-14%, վճարման են ենթակա 5-ից 20 տարիների ընթացքում):

22 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

22.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		
	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	40,167	40,167	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,695,013	12,695,013	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	42,112	42,112
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	7,630,496	7,630,496	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	259,531	259,531	259,531

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	290,630	290,630	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,720,068	12,720,068	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	65,753	65,753
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	8,318,393	8,318,393	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	269,380	269,380	269,380

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 16% մինչև 28.8% տարեկան (2023թ. 13.5 % մինչև 29.6% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

23 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

24 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չգեղջկված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25.3-ում:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ	40,167	-	40,167	-	-	-	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	425,711	4,880,520	5,306,231	7,667,938	2,670,075	10,338,013	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	-	42,112	-	-	-	42,112
	507,990	4,880,520	5,388,510	7,667,938	2,670,075	10,338,013	15,726,523
Պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	132,410	2,987,754	3,120,164	3,253,868	1,342,961	4,596,829	7,716,993
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	15,681	122,644	138,325	-	-	-	138,325
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	61,289	69,873	51,333	-	51,333	121,206
	156,675	3,171,687	3,328,362	3,305,201	1,342,961	4,648,162	7,976,524
Զուտ դիրք	351,315	1,708,833	2,060,148	4,362,737	1,327,114	5,688,851	7,749,999
Կուտակված ճեղքվածք	351,315	2,060,148		6,422,885	7,749,999		

	31 դեկտեմբերի 2023թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ	290,630	-	290,630	-	-	-	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	438,260	4,840,033	5,278,293	7,609,450	2,505,629	10,115,079	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	-	65,753	-	-	-	65,753
	794,643	4,840,033	5,634,676	7,609,450	2,505,629	10,115,079	15,749,755

	31 դեկտեմբերի 2023թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 միս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	160,462	2,437,670	2,598,132	4,202,589	1,589,253	5,791,842	8,389,974
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	21,943	107,918	129,861	-	-	-	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,583	55,015	63,598	75,921	-	75,921	139,519
	190,988	2,600,603	2,791,591	4,278,510	1,589,253	5,867,763	8,659,354
Զուտ դիրք	603,655	2,239,430	2,843,085	3,330,940	916,376	4,247,316	7,090,401
Կուտակված ճեղքվածք	603,655	2,843,085		6,174,025	7,090,401		

25 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումն Ընկերությունն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Ընկերության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Ընկերության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Ընկերությունը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Ընկերության կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Ընկերության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Ընկերության Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրեն

Տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման, ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Տնօրենը պատասխանատվություն է կրում նաև Ընկերության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Վերստուգող

Ընկերության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Ընկերության խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների պլանին համապատասխան յուրաքանչյուր տարի վերստուգման է ենթարկվում Ընկերության վերստուգողի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Ընկերության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Վերստուգողի իրականացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ, այնուհետև ներկայացնում Ընկերության Խորհրդին և Բաժնետիրոջ հոգաբարձուների խորհրդին:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Ընկերության քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

25.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանն կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Ընկերությունն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ընկերության ղեկավարությանը:

25.1.1 Պարտքային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Ընկերության՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2024թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ (առանց կանխիկ միջոցների)				
Բարձր	36,092	-	-	36,092
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	36,092	-	-	36,092
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	36,092	-	-	36,092
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Բարձր	4,293,665	-	-	4,293,665
Ստանդարտ	8,041	38,526	-	46,567
Ոչ ստանդարտ	-	39,439	-	39,439
Չաշխատող	-	-	52,635	52,635
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,301,706	77,965	52,635	4,432,306
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(54,948)	(30,480)	(37,952)	(123,380)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,246,758	47,485	14,683	4,308,926
Քիզնես վարկեր				
Բարձր	1,286,014	-	-	1,286,014
Ստանդարտ	8,842	2,717	-	11,559
Ոչ ստանդարտ	-	26,964	-	26,964
Չաշխատող	-	-	73,122	73,122
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,294,856	29,681	73,122	1,397,659
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(24,997)	(10,678)	(50,894)	(86,569)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,269,859	19,003	22,228	1,311,090
Հիփոթեքային վարկեր				
Բարձր	5,049,081	-	-	5,049,081
Ստանդարտ	-	8,172	-	8,172
Ոչ ստանդարտ	-	62,739	-	62,739
Չաշխատող	-	-	22,462	22,462
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	5,049,081	70,911	22,462	5,142,454
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(10,102)	(34,333)	(18,830)	(63,265)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	5,038,979	36,578	3,632	5,079,189

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2024թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Բարձր	2,867,010	-	-	2,867,010
Ստանդարտ	23,283	38,817	-	62,100
Ոչ ստանդարտ	-	59,231	-	59,231
Չաշխատող	-	-	83,356	83,356
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,890,293	98,048	83,356	3,071,697
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(73,995)	(44,452)	(67,311)	(185,758)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,816,298	53,596	16,045	2,885,939
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Բարձր	2,099,366	-	-	2,099,366
Ստանդարտ	-	3,277	-	3,277
Ոչ ստանդարտ	-	11,879	-	11,879
Չաշխատող	-	-	2,745	2,745
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,099,366	15,156	2,745	2,117,267
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(49,672)	(6,629)	(1,866)	(58,167)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,049,694	8,527	879	2,059,100
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	42,112	-	-	42,112
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	42,112	-	-	42,112
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	42,112	-	-	42,112

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ (առանց կանխիկ միջոցների)				
Բարձր	279,320	-	-	279,320
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Բարձր	4,627,756	-	-	4,627,756
Ստանդարտ	7,366	61,381	-	68,747
Ոչ ստանդարտ	-	11,645	-	11,645
Չաշխատող	-	-	93,587	93,587
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(72,110)	(30,219)	(81,416)	(183,745)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,563,012	42,807	12,171	4,617,990

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Բարձր	1,905,711	-	-	1,905,711
Ստանդարտ	-	11,933	-	11,933
Ոչ ստանդարտ	-	31,084	-	31,084
Չաշխատող	-	-	982	982
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,905,711	43,017	982	1,949,710
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(32,940)	(14,854)	(704)	(48,498)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,872,771	28,163	278	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր				
Բարձր	4,961,190	-	-	4,961,190
Ստանդարտ	-	68,511	-	68,511
Չաշխատող	-	-	4,229	4,229
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(6,856)	(25,879)	(2,820)	(35,555)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,954,334	42,632	1,409	4,998,375
Սպառողական վարկեր				
Բարձր	2,548,619	-	-	2,548,619
Ստանդարտ	27,414	83,427	-	110,841
Ոչ ստանդարտ	-	24,808	-	24,808
Չաշխատող	-	-	58,044	58,044
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(73,269)	(51,026)	(46,893)	(171,188)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,502,764	57,209	11,151	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Բարձր	1,328,787	-	-	1,328,787
Ստանդարտ	2,467	14,289	-	16,756
Ոչ ստանդարտ	-	124	-	124
Չաշխատող	-	-	1,364	1,364
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(34,962)	(6,287)	(1,111)	(42,360)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,296,292	8,126	253	1,304,671
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	65,753	-	-	65,753
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753

25.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Ընկերության՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (գ)):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական, և թե՛ որակական տվյալները՝ հիմք ընդունելով Ընկերության նախկին փորձը:

Պարտքային ռիսկի էական աճի տեղի ունենալու հանգամանքը որոշելիս Ընկերությունը որպես չափանիշ կիրառում է ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ վարկային պորտֆելի համար:

Պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկի ենթարկվող ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Վարկանիշ չունեցող կազմակերպությունների դեպքում Ընկերությունը վարկանիշները ճշգրտում է ըստ այն երկրի վարկանիշի, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում կազմակերպությունը:

Ժամկետանց օրերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատներին տրված վարկերի հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս՝ միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելի շրջանակներում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են օգտագործելով վերջին 60 ամիսների տվյալները:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Պարտքային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Որպես էական աճի մասին վկայող սահմանափակիչ՝ Ընկերությունը դիտարկում է ակտիվի 30-օրյա ժամկետանցությունը՝ պայմանավորված պարտազանցման գնահատված հավանականության էական աճով: Ժամկետանց օրերը որոշվում են օրերի հաշվարկի միջոցով՝ հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյությունի ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Էական վատթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Ընկերության կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Ընկերությունը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են պարտազանցում տեղի ունենալու ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական

(հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված՝ ոչ ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները սահմանվում են որպես բարձր վարկանիշ ունեցող, մինչև 30 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ստանդարտ վարկանիշ ունեցող, ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ոչ ստանդարտ կամ ցածր և ավելի քան 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ չաշխատող վարկանիշ ունեցող) գործոններով, որոնք մատնանշում են պատագանցում տեղի ունենալու ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդներին տրված վարկեր միջին 12-ամսյա PD-ները ըստ յուրաքանչյուր վարկանիշի.

	Վարկանիշ	2024թ.	2023թ.
		12-ամսյա PD –ի միջակայք, %	12-ամսյա PD –ի միջակայք, %
Գյուղատնտեսական վարկեր	Բարձր	2.49-7.94	2.66-7.97
	Ստանդարտ	44.31-78.71	44.51-81.97
	Ոչ ստանդարտ	59.17-94.25	93.46-93.76
	Չաշխատող	100	100
Բիզնես վարկեր	Բարձր	3.81-4.38	3.41-4.94
	Ստանդարտ	29.37-84.50	53.35-81.66
	Ոչ ստանդարտ	75.62-90.81	92.78-87.76
	Չաշխատող	100	100
Հիփոթեքային վարկեր	Բարձր	0.27	0.21
	Ստանդարտ	65.50	17.28-56.59
	Ոչ ստանդարտ	64.71-65.83	68.22
	Չաշխատող	100	100
Ապառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	Բարձր	4.17	3.81-4.49
	Ստանդարտ	45.80-77.39	46.30-80.41
	Ոչ ստանդարտ	55.36-91.65	91.30-91.85
	Չաշխատող	100	100

Խմբային գնահատում

Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է խմբային հիմունքներով:

Երբ պարամետրի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են իրենց համար ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի հիման վրա, որոնք ներառում են միայն գործիքի տեսակը:

Խմբերը ենթակա են կանոնավոր ուսումնասիրության, հավաստիանալու համար, որ առանձին խմբում ներառված ֆինանսական գործիքների պարտքային ռիսկի բնութագրերը նույնանման են:

Պարտագանցման սահմանում

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գտնվում է դեֆոլտում, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Ընկերության նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով: Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում՝
- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և
- Ընկերության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Ընկերությունը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Ընկերությունը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ծախսողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Ընկերության՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխություններ զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 4.6 (դ)-ում:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

Ընկերությունը գնահատում է կորուստը պարտազանցման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Վնասը պարտազանցման ժամանակ հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

Պարտազանցման դեպքում պարտքի գումար իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Ընկերությունը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտազանցման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գնահատման զգայունություն

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի պարտքային կորուստների գծով պահուստի վրա: Օրինակ, ստորև ներկայացված ցուցանիշները փոփոխվեն աղյուսակում ներկայացված տոկոսով, ապա ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը կնվազի/կավելանա՝

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	Փոփոխություն ցուցանիշներում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն ցուցանիշներում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Պարտազանցման հավանականություն (PD)	+1	(93,377)	+1	(88,926)
	-1	56,048	-1	56,307
Պարտազանցման դեպքում վնաս (LGD)	+1	(8,036)	+1	(7,381)
	-1	8,036	-1	7,381

Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

25.1.3 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- բիզնես վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք, փոխադրամիջոցներ և ոսկերչական իրեր
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Ընկերությունը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Անշարժ գույք	7,587,460	7,884,819
Փոխադրամիջոցներ	230,889	405,371
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	497	5,645
Այլ գրավ	6,248	11,109
Ապահովվածություն չունեցող	8,336,289	7,567,774
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	16,161,383	15,874,718

2024 և 2023 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովվածություն չունեցող վարկերը հիմնականում տրամադրված են երրորդ անձանց երաշխավորությամբ:

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի զուտ հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

25.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2024թ.		2023թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	<< դրամ	ԱՄՆ դոլար	<< դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18.9	13.4	17.7	12.0
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և պարտավորություններ	8.4	8.2	7.1	7.8

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի << դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատում

մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պտտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պտտենցիալ զուտ աճ:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+5	(15,397)	+5	(10,238)
Եվրո	+5	32	+5	140

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			
	<< դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ	13,633	24,665	1,869	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,740,831	903,413	-	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	-	-	42,112
Ընդամենը	14,796,576	928,078	1,869	15,726,523
Պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	6,481,616	1,235,377	-	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	259,531	-	-	259,531
Ընդամենը	6,741,147	1,235,377	-	7,976,524
Զուտ դիրք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,055,429	(307,299)	1,869	7,749,999
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	14,346,196	1,400,425	3,134	15,749,755
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	7,056,961	1,602,393	-	8,659,354
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,289,235	(201,968)	3,134	7,090,401

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն՝ չփոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

25.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում:

Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս Ծանոթագրություն 23-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Սակայն Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Ընկերության կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

31 դեկտեմբերի 2024թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	140,859	3,351,946	4,158,735	1,593,022	9,244,562	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	15,681	122,644	-	-	138,325	138,325
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	63,737	63,967	-	136,288	121,206
Ընդամենը չզեղչված ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	165,124	3,538,327	4,222,702	1,593,022	9,519,175	7,976,524

	31 դեկտեմբերի 2023թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	167,489	2,873,058	5,106,800	1,829,205	9,976,552	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	21,943	107,918	-	-	129,861	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	57,549	97,879	-	164,012	139,519
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	198,016	3,038,525	5,204,679	1,829,205	10,270,425	8,659,354

25.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է Ընկերության Վերստուգողի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Վերստուգողի դիտարկումների արդյունքերը

քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

26 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական հոսքերի համադրում

Ընկերության պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,210,823	161,113	8,371,936
Վճարումներ	(2,261,551)	(93,406)	(2,354,957)
Ստացված գումար	2,383,438	-	2,383,438
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	32,710	-	32,710
Հաշվեգրված տոկոսներ	24,554	-	24,554
Այլ	-	71,812	71,812
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,389,974	139,519	8,529,493
Վճարումներ	(12,991,878)	(94,491)	(13,086,369)
Ստացված գումար	12,361,125	-	12,361,125
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	(37,102)	-	(37,102)
Հաշվեգրված տոկոսներ	(5,126)	-	(5,126)
Այլ	-	76,178	76,178
Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,716,993	121,206	7,838,199

*Ընկերությունը դասակարգում է վճարված տոկոսները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունների) որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ գործառնական գործունեությունից:

27 Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել

բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

<< կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 10%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթ, գլխավոր պահուստը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն << կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	Աուդիտի չենթարկված	
	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական կապիտալ	8,052,144	7,339,752
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	8,052,144	7,339,752
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	13,172,394	12,834,801
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	61.1%	57.2%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

<< կենտրոնական բանկի կողմից կանխիկ ձևով արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող վարկային կազմակերպությունների համար սահմանվել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 1,000,000 հազար << դրամ գումարով:

28 Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

2024թ. դեկտեմբերի 4-ին Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի և «Աժոնս Ֆինոնս» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև կնքվել է Ընկերության բաժնետոմսերի առքուվաճառքի պայմանագիր: 2025թ. հունվարի 23-ին իրականացվել է բաժնետոմսերի վերջնական փոխանցման և «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի գրանցման գործարքները:

2025թ. հունվարի 23-ի դրությամբ Ընկերության նշանակալից բաժնետեր է հանդիսանում Ընկերության տնօրեն Ալեքսանդր Տերյանը, որին անուղղակի պատկանում է ձայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի 96%-ը: